

Fredag morgen Aftenposten 17. november 1972

Brev til redaksjonen

Riktigheten av offentlige oversettelser

Hr. redaktør.

I forbindelse med oversettelsen av Roma-traktaten og de forskjellige EF-akter til norsk, har det vært fremsatt påstand om at enkelte oversettelser ikke var korrekte. Som utøvende translator har jeg selvsagt vært interessert i disse utredninger og har da stilt meg det spørsmål: Hvem har det prinsipielle ansvar for og riktigheten av offentlige oversettelser? Det er i hvert fall forstemmende når man får det inntrykk at norske embedsmenn mistenkeliggjøres for bevisst feilaktige oversettelser. Det inngående kjennskap til vedkommende fremmedsprog som i hvert fall høyt kvalifiserte fagfolk sitter inne med, skulle resultere i korrekte oversettelser.

Imidlertid har det forbauset meg at en oversettelse av et offentlig dokument som har vært omtalt så meget i norske aviser, så vidt jeg kan se, ikke er blitt belyst av våre sprogautoriteter. I den historiske granskningen av forholdene i 1940, bl. a. kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940, har det vært dissens bl. a. mellom professor Magne Skodvin på den ene siden og statsstipendiat Sverre Hartmann på den annen side angående fortolkningen av oversettelsen av dette kapitulasjonsdokument. I avtalen står det bl. a.:

«Die gesamten norwegischen Streitkräfte legen ihre Waffen nieder...»

Ifølge den offisielle oversettelse er ordet «die gesamten» her

oversatt med de «samlede». Interpretasjonen av uttrykket «die gesamten norwegischen Streitkräfte» med «de samlede norske stridskrefter» mente jeg og formodentlig også andre translatorer, måtte være feil. «Die gesamten» må oversettes med samtlige (alle), og er ikke idiomatisk med «de samlede stridskrefter». Uttrykket «de samlede stridskrefter» ville i så fall i tysk versjon dekkes av «die gesammelten» eller «versammelten Streitkräfte». Da jeg ikke kunne finne noen innsigelse mot den etter min mening feilaktige oversettelsen og heller ikke at noen hadde påberopt seg tyske sproginstansers versjon, anså jeg det for hensiktsmessig å tilskrive «Gesellschaft für deutsche Sprache» i Wiesbaden for å få en autoritativ forklaring. Dette institutt som nå også har etablert en avdeling i Norge med den kjente humanisten og forfatteren Max Tau som formann, er anerkjent som en suveren sproglig instans når det gjelder fortolkning av det tyske sprog. Instituttet er bl. a. rådgivende organ for Den tyske forbundsrepublikk ved fortolkning av rettsnormer, lovgivning etc. På min forespørsel fikk jeg det/svar som redaksjonen har fått faksimile av for å unngå enhver misforståelse. Etter den entydige fortolkningen fra «Gesellschaft für deutsche Sprache» kan det ikke være tvil om hva den korrekte oversettelsen er. «Die gesamten norwegischen Streitkräfte» må således oversettes med «samtlige norske stridskrefter» og ikke «de samlede norske stridskrefter». Dette var den

sproglige siden og intet annet. Den politiske fortolkningen av kapitulasjonsavtalen er det historikernes oppgave å drøfte.
Fredrikstad, 13. november.
Werner Müller.